

Sygn. akt X GC 116/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2017 r.

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie Wydział X Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Bartosz Przybył
Protokolant:	Sekretarz sądowy Aneta Mrówczyńska

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2017 r.

na rozprawie

w sprawie z powództwa H. B..V. z siedzibą w G. w Holandii

przeciwko (...)pl spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej (...)pl spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. na rzecz powódki H. B..V. z siedzibą w G. w Holandii kwotę 5.152,08 euro (pięć tysięcy sto pięćdziesiąt dwa euro i osiem eurocentów) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od 25 kwietnia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 1 stycznia 2016 r.,

II. zasądza od pozwanej (...)pl spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. na rzecz powódki H. B..V. z siedzibą w G. w Holandii kwotę 487,08 (czteryście osiemdziesiąt siedem złotych osiem groszy),

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

IV. zasądza od pozwanej (...)pl spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. na rzecz powódki H. B..V. z siedzibą w G. w Holandii kwotę 7.181,41 zł (siedem tysięcy sto osiemdziesiąt jeden złotych i czterdzieści jeden groszy) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt X GC 116/17

Sprawa była rozpoznawana w postępowaniu zwykłym

UZASADNIENIE

Dnia 30 września 2016 roku powódka H. B..V. z siedzibą w Holandii złożyła przeciwko pozwanej S..pl spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. pozew o zapłatę kwoty 5 152,08 euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, a od dnia 1 stycznia odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 17 listopada 2014 roku do dnia zapłaty kwoty 168,17 złotych stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności oraz kwoty 487,08 złotych tytułem zwrotu kosztów tłumaczenia przysięgłego dokumentów, a także złożyła

wniosek o zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej sprzedawała pozwaną towar i z tego tytułu wystawiła fakturę VAT numer (...) na kwotę 5380,80 euro z terminem płatności do dnia 15 listopada 2014 roku. Następnie powódka wystawiła korektę do innej faktury na kwotę 228,72 euro, o którą to kwotę została pomniejszona wartość faktury VAT o numerze (...). Powódka wskazała, że w wiadomości elektronicznej z dnia 23 kwietnia 2015 roku pozwana zobowiązała się do uregulowania długu. Do zapłaty pozostała kwota dochodzona niniejszym powództwem. Pomimo kierowanych wezwań do zapłaty pozwana nie uregulowała zobowiązania. Uzasadniając roszczenie o zapłatę kwoty 487,08 złotych, powódka wskazała, że niezbędne okazało się przetłumaczenie dokumentu pełnomocnictwa oraz odpisu z rejestru przedsiębiorców.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, a także złożyła wniosek o zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, że co prawda strony prowadziły współpracę handlową, jednak powódka nie wystawiła pozwaną faktury VAT o numerze (...), bowiem ta nigdy nie została jej doręczona. W dalszej kolejności pozwana zaprzeczyła, że w wiadomości elektronicznej z dnia 23 kwietnia 2015 roku pozwana zobowiązała się do spłaty zadłużenia wynikającego z przedmiotowej faktury VAT, a także, że otrzymywała jakiegokolwiek wezwania do zapłaty od firmy windykacyjnej. Pozwana zakwestionowała również roszczenie dotyczące rekompensaty kosztów odzyskiwania należności oraz zwrotu kosztów tłumaczenia przysięgłego dokumentów.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Powódka H. B..V. z siedzibą w Holandii pozostawała z pozwaną S..pl spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w stałych stosunkach handlowych.

niesporne, a nadto zeznania S. K., k. 221-222

W październik 2014 roku powódka – jako sprzedawca - zawarła z pozwaną – jako kupującym - umowę sprzedaży wykładziny. Następnie w związku z tą umową dnia 15 października 2014 roku powódka wystawiła pozwaną fakturę VAT o numerze (...) na kwotę 5380,80 euro zakreślając termin płatności na 30 dni. Towar został dostarczony pozwaną.

Dowód:

- faktura VAT, k. 27-28;
- list przewozowy CMR, k. 29;
- zeznania S. K., k. 221-222.

Dnia 22 stycznia 2014 roku powódka dokonała korekty faktury VAT o numerze (...) na kwotę -228,72 euro. O wyżej wymienioną kwotę została pomniejszona należność wynikająca z faktury VAT o numerze (...).

Dowód:

- korekta, k. 35.

Pismami z dnia 12 czerwca 2015 roku, 2 lipca 2015 roku oraz 29 lipca 2015 roku – działając w imieniu powódki -, A. B..V. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wezwała pozwaną do zapłaty kwoty, odpowiednio, 5438,40 euro, 5461,97 euro oraz 5493,79 euro, w terminie 5 dni od dnia doręczenia pisma. Na wyżej wymienione sumy złoży się następujące kwoty: 5380,80 euro tytułem płatności za fakturę VAT o numerze (...) (pomniejszona o kwotę dokonanej korekty, to jest 228,72 euro), 40 euro tytułem kosztów odzyskiwania należności, a także, odpowiednio, 246,32 euro, 269,89 oraz 301,71 euro tytułem skapitalizowanych odsetek.

Dowód:

- wezwania do zapłaty, k. 38-45

W dniach 23-30 kwietnia 2015 roku strony prowadziły korespondencję mailową. W dniu 25 kwietnia 2015 roku pozwana została wezwana do zapłaty spornej kwoty.

Dowód:

- wydruk wiadomości, k. 36;
- zeznania S. K., k. 221-222.

Tytułem zapłaty za fakturę VAT o numerze (...), pismem z dnia 20 lipca 2016 roku pełnomocnik powódki wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 5152,08 euro wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie, w terminie 5 dni od dnia otrzymania pisma. Wezwanie zostało doręczone pozwanej w dniu 8 sierpnia 2016 roku. W odpowiedzi, pozwana poinformowała, że osobom trzecim nie udziela żadnych informacji dotyczących relacji z kontrahentami. Pełnomocnik powódki ponownie wezwał pozwaną do zapłaty.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z potwierdzeniem odbioru, k. 46-49;
- odpowiedź, k. 52;
- kolejne wezwanie, k. 53-54.

Tytułem dokonanego tłumaczenia M. K., A K. wystawiały pozwanej fakturę VAT nr (...) na kwotę 487,08 złotych z terminem płatności do dnia 30 września 2016 roku.

Dowód:

- faktura VAT, k. 67-68.

Sąd zważył, co następuje

Powódka jest spółką z siedzibą w G. w Królestwie Niderlandów, a sprzedaż następowała na rzecz pozwanej prowadzącej działalność w Rzeczypospolitej Polskiej. W niniejszej sprawie występuje więc element transgraniczny, który obliguje Sąd, na podstawie art. 1143 § 1 k.p.c., do ustalenia prawa właściwego. Siedziby stron znajdują się w państwach członkowskich Unii Europejskiej, a bezspornym było, że strony nie miały umowy zawartej w formie pisemnej.

W myśl art. 288 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Unia ma kompetencje do wydawania m.in. rozporządzeń. Rozporządzenie ma zasięg ogólny, wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich. Rozporządzeniem, które będzie miało zastosowanie w niniejszej sprawie jest rozporządzenie (WE) nr 593/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z 17 czerwca 2008 roku dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań umownych (dalej zwana (...)), które - na podstawie przepisu art. 91 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 28 ust. 1 ustawy z 4 lutego 2011 roku - Prawo prywatne międzynarodowe - ma pierwszeństwo przed prawem krajowym. Rozporządzenie to stosuje się bowiem do umów zawartych od 17 grudnia 2009 roku (art. 28). Podstawową zasadą wynikającą z postanowienia 11 Preambuły oraz art. 3 ust. 1 rzeczonego Rozporządzenia jest swoboda wyboru prawa przez strony. Jednakże, w sytuacji takiej jak w tym procesie, w razie braku wyboru prawa właściwego (strony nie wskazywały na wybór prawa), poszukiwania prawa właściwego dla zobowiązań umownych – to jest wynikających z umowy sprzedaży, należy dokonywać zgodnie ze wskazówkami zamieszczonymi w art. 4 ust. 1 pkt a R. I. Zgodnie z tym przepisem umowa sprzedaży towarów podlega prawu państwa, w którym sprzedawca ma miejsce zwykłego pobytu.

Zgodnie zaś z art. 19 ust. 1 R. I, do celów tego rozporządzenia za miejsce zwykłego pobytu spółek uznaje się miejsce siedziby ich głównego organu zarządzającego. Z wyciągu z Rejestru Handlowego H. B..V wynika, że siedziba spółki znajduje się na terenie Królestwa Niderlandów, to jest w G. (k.20-21). Zatem prawem właściwym w sprawie o zapłatę ceny sprzedaży jest prawo siedziby powódki, a więc prawo holenderskie.

Jednakże prawo właściwe wskazane przez to rozporządzenie będzie miało zastosowanie jedynie w zakresie w jakim swojego zastosowania w sprawie nie będzie miała Konwencja Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów, sporządzona w W. w dniu 11 kwietnia 1980 roku (dalej zwana „konwencją wiedeńską”). Konwencja wiedeńska weszła w życie w stosunku do Polski w dniu 1 czerwca 1996 roku, a w stosunku do Królestwa Niderlandów w dniu 1 stycznia 1992 roku.

Konwencja wiedeńska stanowi integralną część polskiego systemu prawnego i w sytuacji, w której strony umowy - jak w rozpoznawanej sprawie - nie wyłączyły jej stosowania, ma pierwszeństwo przed prawem krajowym (tak na przykład Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 maja 2007 roku, sygn. akt V CSK 456/06 oraz M. Pazdan, Prawo prywatne międzynarodowe, Warszawa 2012, s. 159). Zgodnie bowiem z jej przepisem art. 1 ust. 1 lit. a konwencja ma zastosowanie do umów sprzedaży między stronami mającymi siedziby handlowe w różnych państwach, jeżeli państwa te są stronami konwencji. Bezsprzecznie zaś strony umowy sprzedaży z października 2014 roku miały siedziby handlowe w różnych państwach - stronach konwencji wiedeńskiej. Konwencja wiedeńska reguluje zawarcie umowy sprzedaży oraz prawa i obowiązki stron wynikające z tej umowy (art. 4) i w tym zakresie jest to prawo właściwe. Obowiązki sprzedającego zostały określone w przepisie art. 30 Konwencji wiedeńskiej, z którego wynika, że sprzedający obowiązany jest dostarczyć towary, przekazać wszelkie dokumenty ich dotyczące oraz przenieść własności towarów, zgodnie z umową i niniejszą konwencją. Natomiast obowiązki kupującego zostały określone w przepisie art. 53 Konwencji wiedeńskiej, z którego wynika, że kupujący obowiązany jest zapłacić cenę za towary i przyjąć dostawę, zgodnie z umową i niniejszą konwencją. Biorąc zaś pod uwagę essentialia negotii umowy międzynarodowej sprzedaży towarów, określone w art. 30 i art. 53 konwencji wiedeńskiej, rzeczą powódki było wskazanie takich dowodów, których przeprowadzenie pozwoliłoby na ustalenie faktu zawarcia umowy na podstawie której powódka dostarczyć miała pozwanej towar, to jest wykładzinę oraz wystawić załączoną do pozwu fakturę. Powódka wykazała okoliczności określone w przepisie art. 30 konwencji wiedeńskiej. Zwrócić uwagę należy, że zgodnie z art. 11 konwencji wiedeńskiej umowa sprzedaży nie wymaga do jej zawarcia lub potwierdzenia formy pisemnej i nie podlega żadnym innym wymogom co do formy. Umowa sprzedaży może być udowodniona w jakikolwiek sposób. W tej sprawie należy mówić o zawarciu umowy w drodze konkludentnej, czemu zresztą nie przeczyła strona pozwana, wskazując jedynie na niedoręczenie przedmiotowej faktury VAT (k. 92-93). Fakt zawarcia umowy potwierdził również na rozprawie w dniu 21 czerwca 2017 roku świadek S. K. (k. 221-222). Sąd nie miał zatem wątpliwości, iż strony zawarły umowę sprzedaży, tym bardziej, że do takiego wniosku prowadzi także załączony list przewozowy (...) (k. 29). Gdyby bowiem strony nie zawarły rzeczony umowy, to powódka nie wysłałaby zamówionego towaru, a pozwana nie odebrałaby go. Abstrahując od powyższego, należy zauważyć, że Konwencja rzymska ustanowiła jednolite zasady dotyczące ustalania prawa właściwego dla zobowiązań umownych w Unii Europejskiej. W szczególności jej art. 4 ust. 1 stanowi, że jeżeli wybór prawa właściwego dla umowy nie został dokonany, umowa podlega prawu państwa, z którym wykazuje ona najściślejszy związek; jeżeli jednak część umowy, która da się oddzielić od reszty, wykazuje ściślejszy związek z innym państwem, wówczas do tej części można zastosować w drodze wyjątku prawo tego innego państwa. Natomiast art. 4 ust. 2 Konwencji rzymskiej zawiera domniemanie, zgodnie z którym należy przyjmować, iż umowa wykazuje najściślejszy związek z tym państwem, w którym strona, na której spoczywa obowiązek spełnienia świadczenia charakterystycznego, w chwili zawarcia umowy ma miejsce zwykłego pobytu lub w przypadku spółki, stowarzyszenia lub osoby prawnej, siedzibę zarządu; jeżeli jednak umowa została zawarta w ramach działalności zawodowej lub gospodarczej tej strony, domniemywa się, że umowa wykazuje najściślejszy związek z państwem, w którym znajduje się jej główne przedsiębiorstwo, lub - jeżeli zgodnie z umową świadczenie ma być spełnione przez inne przedsiębiorstwo niż główne - z państwem, w którym znajduje się to inne przedsiębiorstwo.

Niesporne w niniejszej sprawie było to, że strony pozostawały w stałej współpracy handlowej, na co wskazują twierdzenia strony pozwanej (k.92), a także zeznania świadka S. K.. Nie ma też żadnych wątpliwości co do tego, że strona na której spoczywa obowiązek zapłaty ma siedzibę na terenie Polski. Baczac na powyższe, należy więc uznać, że nawet gdyby przyjąć, iż w niniejszej sprawie nie znajdzie zastosowania konwencja wiedeńska, to zastosowanie znajdzie prawo polskie, jako prawo państwa, które wykazuje najściślejszy związek z zawartą umową. I tak, na podstawie art. 535 k.c. na każdej ze stron umowy sprzedaży ciążyą dwa obowiązki, które korespondują ze sobą. Sprzedawca zobowiązany jest do przeniesienia prawa własności rzeczy i wydania przedmiotu sprzedaży, zaś kupujący do odebrania rzeczy i zapłaty ceny. Jak już zostało wcześniej wspomniane, o ile powódka dopełniła swoich obowiązków, o tyle pozwana, pomimo odebrania towaru, nie wywiązała się z obowiązku zapłaty ceny.

W świetle wskazanych wyżej okoliczności, na podstawie art. 53 Konwencji (ewentualnie art. 535 k.c.) należało zasądzić od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5 152,08 euro.

Zgodnie z art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W dniu 1 stycznia 2016r. weszła w życie ustawa z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, która znówelizowała m.in. zarówno przepisy tej ustawy, jak i art. 481 k.c. Zastosowanie mają przepisy tej ustawy w brzmieniu sprzed nowelizacji wchodzącej w życie 1 stycznia 2016 roku, co wynika z art. 55 ust. 1 ustawy nowelizującej z dnia 9 października 2015 roku, który stanowi, że do transakcji handlowych w rozumieniu ustawy zmienianej w art. 1, zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe. Przez transakcję handlową należy rozumieć umowę, której przedmiotem jest odpłatna dostawa towaru lub odpłatne świadczenie usługi, jeżeli strony, o których mowa w art. 2, zawierają ją w związku z wykonywaną działalnością. W niniejszej sprawie nie budziło wątpliwości, że występujące w sprawie strony są przedsiębiorcami i zawarły transakcję handlową w rozumieniu ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

Jak wynika z akt sprawy, wezwanie do zapłaty zostało doręczone pozwanej w całą pewnością przed 25 kwietnia 2015 roku (wskazują na to zeznania świadka S. K.). Należało więc zasądzić odsetki ustawowe za opóźnienie, a od dnia 1 stycznia 2016 roku odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych liczone od dnia 25 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty.

W punkcie II wyroku Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 168,17 zł (w wyroku błędnie wskazano kwotę 487,08 zł, co zostało sprostowane postanowieniem z dnia 14 lipca 2017 r.). Kwota ta stanowi zryczałtowane koszty odzyskiwania należności, zgodnie z art. 10 ust 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. 2013.403).

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie III wyroku, co dotyczy terminu biegu odsetek. Sąd jednocześnie wskazuje, iż nedoręczenie faktury nie zwalnia pozwanej z obowiązku zapłaty ceny. Faktura stanowi jedynie dokument rozliczeniowy i jej wystawienie nie ma dla pozwanej charakteru prawotwórczego na gruncie prawa cywilnego. Charakter taki ma natomiast zawarcie umowy, co w niniejszej sprawie niewątpliwie miało miejsce.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania. Z taką też sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie, bowiem powódka wygrała proces w przeważającej części. W punkcie IV wyroku Sąd zasądził więc od pozwanej na rzecz powódki kwotę 7 181,41 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu (1.123 zł tytułem opłaty od pozwu, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, 4.800 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika, zgodnie z §2 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, 487,08 złotych tytułem kosztów tłumaczenia, 754,33 zł tytułem kosztów dojazdu na rozprawę, zgodnie z spisem kosztów).